

EBA/GL/2023/03

2023 m. kovo 31 d.

Gairės

---

kuriomis iš dalies keičiamos gairės EBA/2021/02 pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksmų, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PP / TF rizikos veiksmų gairės)

1. Prievolė laikytis gairių ir teikti pranešimus

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir kredito ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma konkrečioje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės yra visų pirma skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 2023.10.03. privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateiks jokio pranešimo, EBI laikys, kad jos gairių nesilaiko. Pranešimus reikia siųsti užpildžius EBI svetainėje pateiktą formą ir įrašius nuorodą „EBA/GL/2023/03“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turintys tinkamus įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

---

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Apibrėžtys

5. Šiose iš dalies keičiamose gairėse papildoma ši apibrėžtis:

ne pelno organizacijos – juridinis asmuo, struktūra arba organizacija, kuri visų pirma renka arba išmoka lėšas, pavyzdžiui, labdaros, religiniais, kultūriniais, švietimo, socialiniais ar bendrijos tikslais.

3. Įgyvendinimas

Taikymo data

6. Šios gairės bus taikomos nuo 2023.11.03.

4. Gairės dėl klientų, kurie yra ne pelno organizacijos

---

2 gairė. 7 dalies d punktas keičiamas taip:

2.7.d) Jeigu klientas yra ne pelno organizacija (NPO), įmonės turėtų taikyti priede nustatytus kriterijus.

Pridedamas šis priedas:

Priedas. Klientai, kurie yra ne pelno siekiančios organizacijos

1. Vertindamos kliento arba būsimo kliento, kuris pirmą kartą tapo NPO, rizikos profilį, įmonės turėtų užtikrinti, kad jos gerai suprastų NPO valdymą, finansavimo tvarką, jos veiklą, veiklos vietą ir kas yra jos naudos gavėjai. Ne visos NPO susiduria su PP / TF rizika vienodai, todėl įmonės turėtų taikyti rizikos lygį atitinkančias priemones, kad suprastų:

- a) kas kontroliuoja klientą ir kas yra jo naudos gavėjai. Šiuo tikslu įmonės turėtų nustatyti NPO patikėtinius ar lygiaverčius asmenis, jos valdymo organą ir bet kurį kitą asmenį, kuris kontroliuoja NPO arba daro jai įtaką. Šiuo tikslu įmonės turėtų nurodyti tokią informaciją, kaip NPO teisinis statusas, NPO valdymo struktūros aprašymas ir (arba) teisėto (-ų) atstovo (-ų) sąrašas;
- b) NPO finansavimo tvarką (privačios aukos, viešieji fondai ir pan.). Šiuo tikslu įmonės turėtų remtis informacija apie paramos teikėjų bazę, finansavimo šaltinius ir lėšų rinkimo metodus, pavyzdžiui, metinėse ataskaitose ir finansinėse ataskaitose;
- c) kokie yra kliento operacijų tikslai. Šiuo tikslu įmonės turėtų remtis tokia informacija, kaip kliento misijos tikslas, programų ir susijusių biudžetų sąrašas, veikla ir suteiktos paslaugos;
- d) kokių kategorijų naudos gavėjai gauna naudos iš kliento veiklos (pavyzdžiui, pabėgėliai, juridiniai asmenys, kurie gauna pagalbą naudodamiesi NPO paslaugomis, ar pan.). Į šiuo tikslu surinktus dokumentus gali būti įtraukti misijos tikslai arba su kampanija susiję dokumentai;
- e) kokių sandorių greičiausiai paprašys NPO, atsižvelgdamos į jos tikslus ir veiklos profilį, įskaitant užsienyje komandiruočių darbuotojų ar paslaugų teikėjų atlyginimus, ir tikėtiną tokių sandorių dažnumą, dydį ir geografinę vietą. Šiuo tikslu įmonės turėtų remtis tokia informacija, kaip organizacinė schema, NPO organizacinės struktūros paaiškinimai, jurisdikcijų, kuriose mokamas atlyginimas, sąrašas ir kiekvienoje iš jų apmokamų darbuotojų skaičius;
- f) kai NPO vykdo savo programas ir (arba) operacijas, visų pirma, ar NPO savo veiklą vykdo tik nacionaliniu lygmeniu, ar kitose su didesne PP / TF rizika susijusiose jurisdikcijose ir didelės rizikos trečiojoje valstybėje. Šiuo tikslu įmonės turėtų remtis informacija, pvz., visų NPO vykdomų programų, veiklos ir teikiamų paslaugų sąrašu, taip pat aptarnaujamų geografinių vietovių sąrašu, įskaitant jos būstinę ir veiklos teritoriją. Pagal 8 gairę įmonės taip pat turėtų vertinti, ar tikėtina, kad NPO sandoriai bus susiję su mokėjimų vykdymu su trečiojo valstybės įstaiga.

Rizikos veiksniai

2. Nustatydamos riziką, susijusią su klientais, kurie yra NPO, įmonės turėtų išnagrinėti bent šiuos rizikos veiksnius ir juos įvertinti atsižvelgdamos į rizikos lygį:

Valdymas ir kontrolės vykdymas

- a) Ar NPO turi teisinį statusą pagal nacionalinę arba kitos valstybės narės nacionalinę teisę? Ar yra kokių nors dokumentų, kuriuose aprašyti valdymo būdai ir nurodyti NPO patikėtiniai, valdymo organo nariai ar kiti asmenys, kurie kontroliuoja NPO?
- b) Ar, atsižvelgiant į NPO teisinę struktūrą, tam, kad ją būtų galima įsteigti, reikia įrodyti, kad jos finansininkas arba vadovai gali valdyti NPO veiklą?
- c) Ar dėl NPO teisinės struktūros reikia kasmet atskleisti finansines ataskaitas?

Reputacija / neigiami žiniasklaidos rezultatai

- d) Ar įmonėms sunku nustatyti, ar NPO ir jų vadovai turi gerą reputaciją? Ar yra rimta priežastis, kodėl tai gali būti sudėtinga, pavyzdžiui, dėl to, kad NPO įsteigta tik neseniai, pavyzdžiui, per pastaruosius 12 mėnesių?
- e) Ar, remiantis svarbiais, patikimais ir nepriklausomais šaltiniais, NPO susijusi su ekstremizmu, ekstremistine propaganda ar teroristų neigiamai nevertinančiais asmenimis ir veikla?
- f) Ar, remiantis svarbiais, patikimais ir nepriklausomais šaltiniais, NPO dalyvavo darant nusizengimą ar nusikalstamą veiklą, įskaitant su PP / TF susijusius atvejus ?

Finansavimo metodai

- g) Ar NPO finansavimas yra skaidrus ir atskaitingas, ar jį sunku atsekti? Ar ji viešai dokumentuoja savo finansavimo šaltinius ir ar atliekamas jų išorės auditas?
- h) Ar NPO finansavimo metodai kelia PP / TF riziką? Ar ji visiškai ar iš esmės priklauso nuo aukų grynaisiais pinigais, kriptoturto ar sutelktinio finansavimo? O gal NPO lėšų šaltiniai nukreipiami per mokėjimų sistemą?
- i) Ar NPO iš dalies arba didžiąja dalimi finansuoja privatūs paramos teikėjai arba paramos teikėjai iš jurisdikcijų, susijusių su didesne PP / TF rizika, arba didelės rizikos trečiosios valstybės, kurių KPP / KTF režimas turi strateginių trūkumų?

Operacijos su didesne PP / TF rizika susijusiose jurisdikcijose ir didelės rizikos trečiosiose valstybėse

- j) Ar NPO vykdo veiklą arba teikia pagalbą su didesne PP / TF rizika susijusiose jurisdikcijose (kaip įvertinta remiantis šių gairių I antraštinėje dalyje pateiktais rizikos veiksniais) arba didelės rizikos trečiosiose valstybėse (kaip nustatė Komisija pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnio 2 dalį), ar konfliktų zonose?
- k) Ar tokiais atvejais NPO remiasi trečiaisiais asmenimis ar tarpininkais, kad vykdytų savo veiklą, ir ar ji gali paaiškinti biudžeto įvykdymo patvirtinimo pobūdį? Ar šiomis aplinkybėmis NPO gali stebėti ir tinkamai prižiūrėti, kaip šios trečiosios šalys vykdo biudžeto įvykdymo patvirtinimą?
- l) Ar tikėtina, kad verslo santykiai su NPO bus susiję su sandorių vykdymu su įstaiga respondente, kuri yra su didesne PP / TF rizika susijusiose jurisdikcijose arba didelės rizikos trečiosiose valstybėse?

3. Įmonės taip pat turėtų atsižvelgti bent į šiuos veiksnius, kurie gali prisidėti prie rizikos mažinimo:

- a) NPO valdymo organo ir jos vadovų funkcijos ir pareigos yra aiškiai dokumentuotos.
- b) Teisiškai reikalaujama, kad NPO kasmet skelbtų savo finansines ataskaitas arba pateiktų metinę ataskaitą, kurioje būtų nurodyti lėšų šaltiniai, pagrindinis NPO veiklos tikslas ir programų naudos gavėjų kategorijos.
- c) NPO gali įrodyti, kad yra arba buvo atlikta nepriklausoma peržiūra arba išorės auditas.
- d) Remiantis svarbiais, patikimais ir nepriklausomais šaltiniais, NPO turi gerą reputaciją visuomenėje.
- e) NPO gauna finansavimą iš vyriausybių, viršvalstybinių ar tarptautinių organizacijų, kurios nėra susijusios su didelės rizikos trečiosiomis valstybėmis arba jurisdikcijomis, kuriose kyla didesnė PP / TF rizika, ir galima aiškiai nustatyti jos lėšų šaltinį.
- f) NPO neturi jokių ryšių su didelės rizikos trečiosiomis valstybėmis arba, jei turi, NPO gali įrodyti, kad ėmėsi tinkamų veiksmų PP / TF rizikai sumažinti (pavyzdžiui, paskyrė darbuotojus, atsakingus už KPP / KTF reikalavimų laikymąsi, arba sukūrė procedūras, skirtas nustatyti NPO naudos gavėjų kategorijas ir įvertinti su tuo susijusią PP / TF riziką).
- g) NPO veikla ir naudos gavėjai nesusiduria su didesne PP / TF rizika.
- h) NPO teikia pagalbą ir paramą asmenims tik tiesiogiai teikdama materialinę pagalbą, pavyzdžiui, teikdama IT įrangą ar medicinos priemones.

4. Jei NPO vykdo veiklą jurisdikcijose, kurioms taikomos ES arba JT sankcijos, įmonės turėtų nustatyti, ar NPO naudojami kokiomis nors nuostatomis, susijusiomis su humanitarine pagalba ir ES ir JT finansinių sankcijų režimo nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, pavyzdžiui, humanitarinėmis išimtimis ar nukrypti leidžiančiomis nuostatomis. Spręsdamos, kaip aptarnauti šiuos klientus ir laikydamosi savo įsipareigojimų įšaldyti turtą, įmonės turėtų gauti įrodymų, kuriais būtų pagrįstai užtikrinama, kad NPO vykdo savo veiklą šiose jurisdikcijose pagal režimo numatytas išimtis arba kad jai taikoma atitinkamos kompetentingos institucijos suteikta nukrypti leidžianti nuostata.

5. Pirminio tikrinimo tikslais ir visais verslo santykiais, kai tik jie nustatomi, įmonės turėtų imtis būtinų veiksmų, kad suprastų, kaip NPO veikia ir vykdo savo veiklą. Įmonės, kurios tikriausiai turi NPO klientų, pavyzdžiui, dėl to, kad teikia pinigų pervedimo paslaugas arba einamųjų sąskaitų paslaugas, turėtų apsvarstyti galimybę įsteigti specialų kontaktinį punktą šios konkrečios kategorijos klientams, kad jie gerai suprastų sektoriaus struktūrą ir veikimo principus.